

Manus till bildspel

Vem bestämmer över gator och vägar?

I den översiktliga samhällsplaneringen läggs grunden för att barnen ska kunna växa upp i en trygg och säker miljö. Det är på denna nivå avgöranden fälls för var resurserna ska placeras.

Ökad säkerhet kan för kommunerna innebära ett minskat antal olycksfall i trafiken. En sådan minskning innebär också på sikt minskade kostnader för till exempel rehabilitering och handikappanpassning. Har kommunen någon strategi för minskade olycksfall och/eller ökad cykling?

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetsätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Bild 2. Demokrati

Ordet demokrati kommer från grekiskan och betyder ungefär "folkstyre". Frågor om demokrati har diskuterats i flera tusen år, men det finns ingen definition av begreppet som alla i världen skulle hålla med om. Bland annat beror det på att demokrati är något som ständigt utvecklas och förändras. Däremot finns det saker som många är överens om hör ihop med demokrati, till exempel människors lika värde och rättigheter, fri åsiktsbildning, tryckfrihet och yttrandefrihet, att alla är lika inför lagen och att det hålls fria val.

Hur tror ni att människor såg på demokrati för flera hundra år sedan? Gällde till exempel demokrati för både män och kvinnor?

Betyder folkstyre
Förändras över tid
Människors lika värde

Demokrati

Säker trafik

Bild 3. Några centrala begrepp

Barn och ungdomar är också **samhällsmedborgare**, men har inte lika stora möjligheter att påverka och uttrycka sina åsikter som andra. Därför är det också viktigt att barnen redan i de lägsta årskurserna får en inblick i hur samhällsplaneringsprocessen kan fungera. Vilka rättigheter har man som barn och samhällsmedborgare? Finns det personer i samhället som står utanför?

Trafikmiljö är den miljö som finns skapad och där all trafik finns, allt från de som går eller cyklar till lastbilar, bussar och bilar. Barn kan ofta mycket om sin trafikmiljö, framför allt den i närheten av hemmet och skolan, den sk närmiljön.

I den översiktliga **samhällsplaneringen** läggs grunden för att barnen ska kunna växa upp i en trygg och säker miljö. Det är på denna nivå avgöranden fälls för var resurserna ska placeras.

Ökad säkerhet kan för kommunerna innebära ett minskat antal olycksfall i trafiken. En sådan minskning innebär också på sikt minskade kostnader för till exempel rehabilitering och handikappanpassning. Har kommunen någon strategi för minskade olycksfall och/eller ökad cykling? Hälsa och miljö är viktiga byggstenar i samhällsplaneringen, inte minst för att tillgodose de behov som barnen har. Flera av våra lagar som tillkommit under senare år poängterar vikten av god miljö för bättre hälsa. I samhällsplaneringen är det därför viktigt att en kommuns olika förvaltningar samarbetar.

Samhällsmedborgare
Trafikmiljö
Samhällsplanering

Några centrala begrepp

NTF
Säker trafik

Bild 4. Några fler centrala begrepp

Barriäreffekter uppkommer där exempelvis väg eller järnväg skärmar av de områden som barnen kan ta sig till på egen hand. Desto fler stora vägar och andra barriärbildande trafikinslag som finns i barnens närmiljö, desto mer begränsad blir den. Barriäreffekter kan överbryggas med hjälp av exempelvis planskilda korsningar mellan vanlig väg och cykel- och gångvägar. Barriäreffekter påverkar inte bara barnen utan även hur de vuxna väljer att ta sig fram.

Till de **oskyddade trafikanterna** räknas alla som inte sitter i ett fordon med skyddande "skal", t ex gående, cyklande och de som åker moped och motorcykel. Som oskyddade trafikanter måste barnen kunna ta sig till skola och fritidsaktiviteter på ett säkert sätt, vilket ställer höga krav på vägtransportsystemets utformning.

Begränsat synfält ger senare **trafikmognad**. Barn är i högre grad än vuxna beroende av en säker närmiljö. Barn har t ex ett begränsat synfält fram till cirka tolv års ålder. Barn har dessutom svårare att få en överblick över trafiken och därmed upptäcka potentiella faror, eftersom de är kortare än vuxna och helt enkelt inte når upp. Barn styrs av fantasi och lek och har svårt att bedöma konsekvenser av sitt handlande.

